

Občianske iniciatívy, verejné diskusie, petície - čo s tým?

Author: SF / Juraj Pokorný | Published: 06.05.2011

Keď sa role vymenia a podpismi zamáva investor

Pragmatický, teda odpolitizovaný substrát otázky pritom znie: Majú verejné diskusie právnu a najmä odbornú spôsobilosť bezvýhradne rozhodovať o každom investičnom zámere v meste? Ustrážiť zdravý pomer medzi stavebným developmentom, ktorý napriek sprievodnému a, treba uznať, nezriedka aj živelnému zahusťovaniu sídelnej štruktúry ju posúva architektonicky, kvalitatívne i funkčne predsa len ďalej, a právom na zdravý, dostatočne veľký životný priestor je isteže nevyhnutné. Na druhej strane ale platí, že verejná mienka býva dost' emotívna, nestála a spravidla ani neodráža to, čo je pre vývoj danej lokality alebo mestského celku z pohľadu odborníka žiaduce a prospešné.

Pri prehnanom dôraze na zapájanie širokej verejnosti do diskusie, aký momentálne kladie napríklad nový primátor Bratislavy Milan Ftáčnik, tak vzniká riziko dlhodobého trieštenia názorov a odsúvania realizácie životne dôležitých projektov do nekonečna. Popri už pomaly večnom spore o typ nosného dopravného systému na trase Staré Mesto - Petržalka začína podobný charakter nadobúdať dnes už spolitizovaný boj o budúcnosť PKO, traumatizujúci nielen radových obyvateľov, ale aj premiérku Ivetu Radičovou, ktorá chce schátralé objekty dokonca „brániť vlastným telom“.

Pravda pritom nemusí byť taká jednofarebná, ako by si to niekto azda želal. O to viac, keď sa role vymenia a petíciou zamáva sám investor. Henbury Development však zbiera podpisy na petíciu za Nové PKO manipulatívnym spôsobom, vyrukovala s obvinením Ľubica Trubíniová z občianskej iniciatívy Bratislava otvorene. Agentúrou najatí študenti vraj ľudí oslovovali s otázkou, či chcú rekonštrukciu PKO, čo podľa nej nie je prípad investorského návrhu, do ktorého sa najnovšie obula už aj staromestská starostka Tatiana Rosová (SDKÚ-DS) výrokom, že mestská časť nedopustí, aby sa tam udialo to, čo v oblasti River Park I.

Hovorkyňa projektu Nové PKO Marta Bujňáková označila Trubíniovej tvrdenie za zavádzajúce: každý, kto podpisuje petíciu, si ju predsa môže prečítať. Investor sa podľa nej od začiatku držal v úzadí a sústredil sa na vytváranie dobrého projektu. Stav konfrontácie medzi stúpenkami a odporcami investičného zámeru na dunajskom nábreží je číselne nateraz nerozhodný: 8 000 na papieri a prostredníctvom internetu ďalších 6 500 na strane Henbury Development vs. takmer 7 000 na papieri a prostredníctvom facebookovej stránky 6 000 na strane aktivistov.

Karľoveská zátoka: Nápadná analógia s kauzou PKO

Kým podpis pod petíciou môže byť pre väčšinu jej iniciátorov gestom principiálneho a - z ich pohľadu - jediného správneho postoja, pohnútky v prípade zástupcov štátnej správy alebo volených funkcionárov samosprávy už nemusia byť totožné. Byť vždy a so všetkými zadobre, oportunisticky transformovať svoje názory podľa vyvíjajúcej sa situácie, populisticky sa podkladať naoko davovej mienke, časom prehodnotenej na psychózu. Existujú, samozrejme, aj malé výnimky.

„Stojíme na strane občanov, ale zároveň musíme rešpektovať zákon,“ zdôraznil prednosta mestskej časti Karlova Ves Rastislav Velček v reakcii na informáciu o 5 000 podpisoch, vyzbieraných aktivistami petície za zastavenie konania v súvislosti s pripravovanou výstavbou v Karľoveskom ramene neďaleko lodenice, kde plánuje spoločnosť J&T Real Estate postaviť 8-poschodové ubytovacie zariadenie. Podľa nich sa tu výrazne obmedzí rozvoj športových aktivít, prístup k ramenu Dunaja, k cyklotrase i k novej promenáde, skomplikuje doprava pri Riviére a výrubom stromov znehodnotí životné prostredie.

Prednosta Velček sa na petíciu, ktorú podpísali aj súčasný bratislavský primátor Milan Ftáčnik a starostka Karľovej Vsi Iveta Hanulíková, pozerá realisticky. Predaj pozemkov v lokalite, schválený ešte bývalými miestnymi poslancami, síce považuje za nešťastný. Zároveň však podotýka, že do kúpnej zmluvy presadili ustanovenie o zabezpečení prístupu vodákov i širokej verejnosti do Karľoveskej zátoky. Analógia s kauzou PKO, keď sa vyvíja nielen občiansky, ale aj politický tlak na nadobúdateľa pozemkov, aby ich nemohol využiť podľa vlastných predstáv, je v danom prípade viac než nápadná.

Ďalších konkrétnych príkladov, keď predaj pozemku alebo vydanie stavebného povolenia generuje konflikt záujmov post factum, možno len na území Bratislavy nájsť viacero. Za všetky stačí uviesť stavbu 7-poschodového bytového domu na Hraničnej ulici v Ružinove, ktorú odobril podpisom jeho vtedajší starosta Slavomír Drozd dva týždne po komunálnych voľbách 2010. „Nakoľko každé rozhodnutie musí byť v súlade so zákonom a starosta nemôže rozhodnúť podľa svojej svojvôle, vydal som ho a stojím si za ním. Zastupiteľstvo nie je zárukou dobrého rozhodnutia v každom prípade,“ argumentuje exstarosta. Ako príklad uvádza predaj pozemkov pod PKO, zámeny pozemkov (Cyklistický štadión - Drotárska), predaje športovísk či budov materských škôlok, ktoré teraz chýbajú.

Centrá mnohých slovenských miest zažívajú prerod

Ešteže revitalizácie peších zón a verejných priestranstiev v centrách slovenských miest napredujú bez ohľadu na politické šarvátky. Pokiaľ totiž miestna samospráva predstaví riadiacemu orgánu (ministerstvu) kvalitný projekt včas a bez pochybnosti o regulárnosti verejného obstarania hlavného dodávateľa prác, obhájeniu čerpania peňazí v rámci príslušného operačného programu nestojí nič v ceste. A tak sa v súvislosti s investičným dianím popri priemyselných a logistických parkoch často spomína rekonštrukcia komunikácií, chodníkov, ulíc, zelených plôch, ihrísk, parčíkov, verejného osvetlenia, tvorba malej architektúry, nových parkovacích miest alebo špecifických prvkov typických pre danú lokalitu.

Aj rekonštrukcia centra Topoľčian, ktorá by mala doznať konca už v septembri 2011 a ktorej ťažiskom je Park Alexandra Dubčeka, napreduje práve vďaka eurofondom. Na tento účel získalo mesto z operačného programu Regenerácia sídiel presne 1 576 999 €. Za obdobnú sumu (1,5 milióna €) zrekonštruujú v tomto roku aj centrum Liptovského Mikuláša, vrátane výmeny čadičových kociek a bezbariérového riešenia komunikácií. Projekt je financovaný z 85 % z eurofondov a z 10 % zo štátneho rozpočtu. Zvyšok tvorí spolufinancovanie radnicou. Prievidzskú pešiu zónu v blízkosti piaristického kostola, najstaršej barokovej pamiatky v meste, čoskoro zrekonštruuje bratislavská firma Strabag. S cenovou ponukou 846 970 eur, teda nižšou ako bola predpokladaná cena, verejný tender nemohla nevyhrať.

Niekedy dochádza aj k vzácnemu okamihu, keď komunálna moc zaviazá zadávateľa stavby investovať do revitalizácie jej príľahlého okolia vo verejnom záujme. Presne to sa stalo aj v prípade samosprávy bratislavského Ružinova a spoločnosti Centaurea, člena skupiny Weon group, ktorá tu stavia už dlhodobo

medializovaný polyfunkčný komplex Retro. Vyvolané investície vo výške takmer milión eur už začali putovať do rekonštrukcie parku na Rumančekovej ulici, dopravy i parkovania, chodníkov, garáží a zelene.

Zrejme ako bolestné za fiasko snáh občianskych aktivistov zabrániť zvýšeniu dominantnej veže zo 17 na 25 podlaží nástupca bývalého starostu „precvičil“ investora na detailoch a vymohol si od neho dotiahnutie nedorobkov na detskom ihrisku: technické nerovnosti pri preliezačkách, nedokončené petangové ihrisko, štrkový povrch nevhodný pre deti a mamičky s kočíkmi. Inštalácia lavičiek či navigačných tabúl pri športových plochách predstavujú ďalšie z „vynútených bonusov“, ktorým sa mohli ostatní investori vďaka pasivite samospráv iných obcí úspešne vyhnúť.

Ilustračné foto - autor

06.05.2011 09:00, SF / Juraj Pokorný